

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
m.miljoprovningseenheten@regeringskansliet.se

Remissvar

SOU 2022:33 – Om prövning och omprövning – En del av den gröna omställningen

Statens geotekniska institut (SGI) har beretts möjlighet att yttra sig över utredningen, Om prövning och omprövning – En del av den gröna omställningen (SOU 2022:33).

Bakgrund

Utredningens uppdrag är att se över det nuvarande systemet för miljöprövning för att underlätta för miljö- och klimatförbättrande investeringar samt åstadkomma en snabbare och enklare prövningsprocess med säkerställt miljöskydd. Uppdraget syftar även till att genom ett tilläggsdirektiv, utreda förtursförfaranden och tidsbegränsning av miljötillstånd.

SGI:s kompetens

SGI är en förvaltningsmyndighet som arbetar för ett säkert, effektivt och hållbart byggande och ett hållbart användande av mark och naturresurser. SGI arbetar för att förebygga och minimera negativa effekter av ras, skred och erosion, effektivisering av markbyggandet, klimatanpassning och metodutveckling inom efterbehandlingen av förorenade områden. SGI har granskat utredningen utifrån vårt kompetensområde och har valt att lyfta förslag som vi bedömer påverkar hanteringen av dessa frågor.

SGI:s synpunkter

Sammanfattning

SGI anser att utredningens förslag är angelägna och tillstyrker dessa.

SGI:s bedömning är att flera förslag kan ge positiva effekter på hur geotekniska säkerhetsfrågor uppmärksammas i tillståndprocessen. Exempel på detta är hur samordningen av statliga intressen, genom att länsstyrelsens roll stärks, kan innebära att geotekniska säkerhetsfrågor lyfts tidigare i prövningen. Även en mer konsekvent användning av begreppet ”betydande miljöpåverkan” samt utökade krav på samrådsredogörelsen kan ge positiva effekter för en effektivare prövningsprocess.

Ett ökat antal ändringstillstånd kan komma att påverka geotekniska säkerhetsfrågor på så sätt att dessa hanteras i fler tillståndsärenden. Detta förutsätter dock att länsstyrelsen inkluderar dessa riskfrågor vid avgränsningssamråd för ändringstillstånd.

SIGI har även valt att lyfta förslag som mer allmänt kan ge en positiv effekt på arbetet med miljö-tillstånd men där det inte finns någon tydlig koppling till SIGI:s uppdrag. Exempel på detta är förslaget om ökad digital handläggning samt bildandet av ett kunskapscenter för att samla miljötekniskt kunnande.

I avsnitten nedan utvecklas synpunkterna mer i detalj, sorterat efter utredningens kapitel.

Kapitel 4 - Enklare att ändra en verksamhet – miljönyttan styr kravnivån

Det införs enklare regler för ändringstillstånd

I utredningen föreslås att ändringsprövning ska vara huvudregel vid ansökan om att ändra en miljöfarlig verksamhet. SIGI ser positivt på förslaget då riskerna för föroreningar, ras, skred och erosion kan ändras över tid, särskilt i ett förändrat klimat. Det är därför viktigt att länsstyrelsen vid avgränsningssamrådet för en ändringsprövning uppmärksammar miljögeotekniska och geotekniska säkerhetsfrågor. Om en ny byggnad uppförs eller om en befintlig byggnad byggs ut är det viktigt att den mark som bebyggs undersöks med avseende på de geotekniska säkerhetsfrågorna som ras, skred och erosion, men även avseende föroreningar. Om en föroreningssituation föreligger är det viktigt att eventuellt förorenad jord hanteras på ett korrekt sätt. Detta för att inte riskera att försvåra framtida åtgärder genom att ”bygga in” föroreningar.

Begreppet ”betydande miljöpåverkan” ska användas vid bedömning av omgivningspåverkan

SIGI anser att det är bra att begreppet ”betydande miljöpåverkan” används mer konsekvent. Det underlättar för både sökande och prövande myndighet att använda samma begrepp i sitt arbete och risken minskar för egna tolkningar av vad som ingår i begreppet. Förslaget bedöms vara positivt för en effektiv prövningsprocessen eftersom det blir tydligare med ett enhetligt begrepp samt vad som innefattas i det.

Kapitel 5 - Obligatorisk omprövning för moderna miljövillkor

Obligatorisk omprövning av miljöfarlig verksamhet för moderna miljövillkor införs

Förslaget om obligatorisk omprövning av tillstånd för miljöfarlig verksamhet som inte är tidsbegränsade efter 40 år kan få positiva effekter genom att ge långsiktiga planeringsförutsättningar för verksamhetsutövaren samtidigt som äldre miljötillstånd succesivt byts ut mot nya moderna miljövillkor. SIGI anser att en obligatorisk omprövning av äldre miljötillstånd kan leda till att frågor som rör ras, skred och erosion hanteras i högre grad. Detta är särskilt angeläget i verksamheter med äldre miljötillstånd eftersom de geotekniska förutsättningarna kan ha förändrats vilket förstärks i och med ett föränderligt klimat.

Kapitel 6 - De statliga förvaltningsmyndigheternas roll i miljöprövningen

Stärk länsstyrelsens roll som ett nav och aktiv samrådspart i miljöprövningen

SIGI anser att förslaget om att stärka länsstyrelsens roll som nav och samrådspart i samrådsprocessen är positivt. Länsstyrelsen ska verka för att olika statliga intressen som kan beröras av miljötillståndet uppmärksammas i tillståndsprocessen. SIGI ser att förslaget kan bidra till att frågor som ras, skred och erosion lyfts tidigare i miljöprövningsprocessen.

Utöka kraven på samrådsredogörelsen

SGI ser positivt på förslaget om att samrådsredogörelsen både ska redovisa länsstyrelsens bedömning om vad miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla samt verksamhetsutövarens bemötande av länsstyrelsens yttrande. Detta förslag kan underlätta för handläggande myndighet på ett sådant sätt att det går snabbare att bereda ett ärende och att tidigt få en god överblick i ärendet. Detta gäller särskilt i komplexa tillståndsärenden eller i de fall där geotekniska frågor har uppmärksammats sent i processen.

Kapitel 7 - Prövningsmyndigheternas processledning och handläggning

Utrymmet för digital handläggning ska öka

SGI anser generellt att det är positivt att utredningen föreslår flera ändringar som ska underlätta digitaliseringsarbetet som redan pågår i samhället.

Kapitel 8 – Ett särskilt stöd till klimatprojektet

Ett kunskapscentrum samlar miljötekniskt kunnande

SGI anser generellt att förslaget om att Statens energimyndighet i samverkan med Naturvårdsverket ska verka som ett kunskapscentrum är positivt. Genom att bistå prövande myndighet samt samla tekniskt kunnande kring industrins klimatomställning kan kunskapscentrumet bidra till en snabbare klimatomställning.

Kapitel 11 - Konsekvensanalys

Behov av informationsinsatser finns för flera förslag

SGI delar utredningens förslag om att informationsinsatser behövs. Genom att ta fram både vägledning för verksamhetsutövare och tillsynsvägledning där bland annat de geotekniska säkerhetsfrågorna uppmärksammas förbättras möjligheterna att eventuellt förändrade geotekniska förutsättningar uppmärksammas vid omprövning.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Johan Anderberg efter föredragning av geoteknikern Maria Freiholtz. I ärendets slutliga handläggning har även avdelningschefen Helene Kennedy deltagit.

STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

Johan Anderberg
Generaldirektör

Maria Freiholtz
Geotekniker